

לימוד היומי דקהילתנו

יום	יום לחודש	יום מוה"ר	ליקוטי הלכות	מסנה ברו"ח	עלים לתרופה	שולחן ערוך
שבת	ט"ו	עד.	רח	חזרה	תתלג-לד	ו.ג.
א	ט"ז	עד:	רט	קבט:	תתלה-לו	א.ב.
ב	י"ז	עה.	רי	קל.	תתלו-לח	ג.ד.
ג	י"ח	עה:	ריא	קל:	תתלט-מ	ה.ו.
ד	י"ט	עו.	ריב	קלא.	תתמא-טב	א.ב.
ה	כ'	עו:	ריג	קלא:	תתמג-מד	א.ב.
ו	כ"א	עו.	ריד	חזרה	תתמה-מו	א.ב.

בקרני אדר

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

357 | פרשת תצוה | ט"ו אדר א' תשפ"ד

דבר המערכת

השבת 'פרשת תצוה' נקבעה כ"שבת טהרנו", שבת שבה נתעורר ונתרומם בקהילתנו לשמור על חומות הקדושה, ובה נרומם לבנו בכל בתי המדרשות דקהילתנו בירושלים ובית שמש, לזרז למזורזים להוסיף גדרים וסיגים בקודש, כי היא יסוד קדושת יהדותנו. וכמו שאמר רבינו הקדוש "כי זה עיקר ההבדל וההפרש שיש בינינו לבין הגויים מה שאנו פורשים עצמנו מטומאה, כי זה עיקר קדושת ישראל" (ליקוטי עצות, ברית אות י').

כאיש אחד בלב אחד נתייצב להציב משמרת למשמרת ולהוסיף גדרים קדושה מול פגעי הכלים הטכנולוגיים אשר "רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה", לפרוש גם מן המותר, כדי להינצל מכל חשש וסרך של קרבה לסכנת חיים ח"ו.

אשרי עין ראתה השבוע את המון בני קהילתנו המטהרים כלים מכל שמץ, ולהסיר מהם כל אפשרות של פגע רע, ועוד היד נטויה ביתר שאת וביתר עז, כה לחי!

יסוד היראה שהיא אוצרו של רבינו הקדוש, מותנה ועומד בהעמדת גדרים קודש, וכדברי רבינו יונה (שערי תשובה ג.ז): "ידוע תדע כי יראת ה' יסוד המצות ובה ירצה ה' את בראיו, ותקנות חכמים וגדריהם יסוד לדרך היראה, כי יעשו גדר והרחקה פן תגע יד אדם באיסור התורה, כבעל השדה אשר יעשה גדר לשדהו מאשר יקר בעיניו, כי ירא פן יכנסו בו בני אדם והיה למשלח שור ולמרמס שה. ורוב הזהירות והגדר והרחקה מן האיסור הלא זה מעיקרי המורא, והמרבה להיזהר יגיע אל השכר הגדול".

נקדש עצמנו במעט זה מלמטה וה' הטוב יקדשנו הרבה למעלה, לשמור אותנו ואת צאצאינו מכל צרה רוחנית, ולמען נישאר בקדושתנו ובטהרתנו כראוי.

בשבת זו - 'שושן פורים קטן' - נצא בעוז להילחם בעמלק המטמא והמקרר, ובחום ואש נחדש ברית קדשנו, בשמירה יתירה ובשמחה ובאהבה אין קץ, והיא שְׁפִלְחָה' תמחה את זכרו לעד.

העורכים

פניני אור

אמרות מהירות מרבי"ק ותלמידיו

בְּשֶׁהָלַךְ רַבִּי נַחֲמָן מְסוּלָטְשִׁין אֶל רַבִּי אַבְאֵלָה לְהַתְרִימוּ עִבּוּר עֲגִינֵי רַבְּנֵי זִ"ל וְדַבֵּר עִמּוֹ לְגַלְגֵּל חֲשִׁיבוֹת הַעֲגִינֵן, בְּפָרֶט עִבּוּר הַדְּפֶסֶת הַלְקוּטֵי הַלְכוֹת וְצָרְכֵי הַקְּלוּזֵי שְׁבָאוּמָא, אָמַר לוֹ בִּין דְּבָרָיו: "יְדִידֵי יְרַעֲי, וְכִי אֵינִי מְהָרָאֵי שְׁתַּמְכֵּר אֶף אֶת פְּמוּטֵי הַכֶּסֶף שֶׁלְּךָ עִבּוּר צָרְכֵי רַבְּנֵי זִ"ל?!" - "סִי שְׁטִיטֵיט דִּקְרִי נִישְׁט אַהֵן צוּ פֶּאָרְקוּיֶפֶן דִּינֵיעַ זִלְבְּעֶרְנֵעַ לֵייכְטֵער פֶּאָרן רַעֲבֵנְס זָאָר?!".

וקרא לה גדר פריז

שעשועים נפלאים לפני הקב"ה וניגש ביותרת הכבוד לכל בר ישראל לבלי לזלזל בו, כי אז נכפר על עוון לשון הרע החמור כל כך. ומכלל הדברים אנו לומדים, על חובתנו העצומה לגשת ביראה ובכבוד ראש למהותו של בר ישראל בכלל, הן לגבי עצמנו והן לגבי זולתנו.

התורה מזהירה אותנו "ושמרתם את משמרת", וחז"ל דרשו על כך "עשו משמרת למשמרת". זהו מהותם של כל גדרים הקדושה שתיקנו חז"ל ואשר בכל דור יש להוסיף עליהם כפי פרוצת הדור, לגדור גדר ולשמור משמרת להתרחק אף מן המותר. גדרים אלו שנובעים משמירת אוצרות חיינו היקרים כל כך, הם הם השמירה היחידה לקדושתנו, וכפי שרבי נתן מלמדנו את העצה מול תועבת טינופו של בלעם הרעש שביקש לטמאות חלילה את ישראל: "כי מלאך ה' ראה שרוצה לפגוע ח"ו מחיצות המוחין הקדושים של ישראל, שהם בחינת גדרים ומחיצות גדולות בפני הטומאה, כי הוא רצה להכניס בהם הטומאה שזה היה עיקר כוונתו הרעה כאשר היה בסוף, והראה לו המלאך ועיכבו במקום שיש גדר מזה וגדר מזה עד שנלחץ אל קיר הגדר והמחיצה, להראות לו שגדרים ומחיצות של ישראל קיימים וחזקים מאד, ובודאי יישארו בקודש" (ליקוטי הלכות, שותפים בקרקע ד.ה).

הצלתנו היא ע"ג גדרים וסיגים חזקים מאד, לא מקפדות ולא מכעס, אלא אדרבה מרוב הכרת יקרת ערך תפארת רום ושגב מעלתו של בר ישראל ואפילו הקטן והפחות ביותר, ועד כמה רוצה בו ה' בכל מדרגה שהיא, על כן שומרים עליו מכל משמר, כעל אוצר מופלא שאין דומה לו, אוצר חביב וסגולה מלכים, שהכל חרדים לקיומו וגדילתו.

מצויים אנו בדור שהפרוץ מרובה בו כל כך, היצר הרע הוציא נגדנו את כל כלי מלחמתו האכזריים ביותר, הטכנולוגיה על שלל אפשרויותיה המזוויעות שוטפת כל חלקה טובה, ופורצת גדרים עולם. חובתנו לעמוד מנגד ולהוסיף גדר על גדר ושמירה על שמירה, להתרחק ולהתקדש, להיטהר ולהעמיד חומות.

מי שמקורב לרבינו הקדוש - שכל לימודיו מגלים את עוצם נפלאות יקרת ערכנו - בהכרח שומר על עצמו ועל צאצאיו בשמירה מחודשת ויתירה בכל פעם ומקדש עצמו גם במותר לו, וכל שכן שהוא מתרחק מכל צד של ספק סכנה בגדרי הקדושה.

בכך אנו דבקים במידת הצדיק שעוסק תמיד להעמיד מחיצות ושמירות שלא ייפגמו עינינו ומוחנו הקדושים, וככל שו קדשו של רבי נתן: "כי עיקר קיום התורה על ידי שמירת העיניים, על ידי המחיצות, ועל כן הצדיקים ששמרו היטב מחיצות מוחם הקדוש זוכים להמשיך תיקון המוחין לכל ישראל, על כן הם נקראים גודרי גדר ועומדים בפרץ, כי זה עיקר התיקון, לתקן פרצות מחיצות המוחין ולגדור גדר לשמור גדר ומחיצות המוחין של ישראל מעתה שלא יפגמו עוד".

הוא לא מבין מה אביו רוצה הימנו, מדוע הוא מזהירו כל כך בצאתו מן הבית שישמור עצמו מכל נזק ושילך רק בדרך הישרה, שלא ידבר עם שום אדם זר ושלא יתפתה לנערי רחוב. נדמה לו שאביו דאגן או קפדן מדי, למה שלא יניחנו מעט בחרות המדומה. מוחו הילדותי לא תופס מהי יקרת ערכו המופלאה של בן אצל אביו, עד כמה נוגעת לאביו עד הנפש ממש הצלחת בנו, עד כמה כל חייו נתונים אך ורק להשפיע לו טוב וחסד, והיא שמולידה את דאגתו התמה והנקה לחיי בנו ברוחניות ובגשמיות. לו תִּכְסֵּם מעט היה משכיל כי ככל שהאוצר יקר יותר כן השמירה עליו גוברת ביתר שאת.

לשון הרע היא אחת העבירות הכי חמורות שחז"ל שקלוה כשלוש עבירות חמורות רח"ל (וערכו טו). אין קץ לרעתה וטומאתה, והתורה נתנה כפרה ותיקון למי שנכשל בה, הלא היא מצות הקטרת הקטורת, עליה אנו למדים בסוף פרשתנו: "והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה". וכפי שאמרו חז"ל "על מה קטורת מכפרת על לשון הרע".

מה טיבה של כפרה זו?! - רבי נתן (בליקוטי הלכות, ק"ש ב') מאיר עינינו ביסוד פגם טומאה זו ולעומתה קדושת הקטורת שמתקנת את שורש הקלקול הזה, וכה הם דבריו הבויערים: "כי עיקר פגם לשון הרע שמוצא מום בישראל ומקטרט עליו, ועל ידי זה יכול להרחיקו מן הקדושה, ועל כן החטא גדול מאד רחמנא ליצלן, כי השם יתברך חפץ חסד ורוצה לקרב אפילו פושעי ישראל ולא לרחק, כי אדרבא אנו צריכים דייקא לקרב דוקא הפושעי ישראל בתוך הקדושה".

נדמה לו למספר הלשון הרע שהוא מוסיף בקודש כמה שמטיל רפש בחברו הנמוך והפחות ברוחניות ומגלה קלונו, ולא חלי ולא מרגיש שעתה ברגע זה הוא מרחיק את החוטא מן הקדושה ביתר שאת. בכך הוא גם מתנתק ממדותיו של הקב"ה שכל חפצו ורוצונו לקרב הרחוקים ביותר וזה עיקר כבודו כשגם הרחוק מאד מתעורר לשוב, וכדבריו של רבי נתן במקום אחר (שם, קריאת התורה) ש"אדרבא, כל מה שיועד בנפשו שהוא גרוע ומקולקל ביותר, על ידו דייקא יתגדל ויתקדש שמו הגדול ביותר, בבחינת מה שאמרו בזוהר 'כד אתי יתרו ואמר עתה ידעתי כי גדולה ה', כדון אסתלק ואתייקר שמה דקדושה בריך הוא עילא ותתא, שעיקר גדולתו של השם יתברך כשהרחוקים מתקרבים".

ואכן, חז"ל מזהירים על חומרת חטא זה שעולה על הכל, שכן אין עוד צער למעלה מאשר זה שמקטרטים ומבלטים את חלק הרע שבחברו וגורמים להרחיקו ביתר שאת, תחת שילמדו עליו זכות ויעוררו בו את הנקודה הטובה שבפנימיותו ויחזירו אותו למוטב.

"ועל כן - מסיים רבי נתן - קטורת מכפרת על לשון הרע, כי קטורת עם חלבנה מרמז על צירוף וקרבת פושעי ישראל, ועל כן הוא מכפר על לשון הרע" (שם, ק"ש ה"ב ה"ל). כאשר נאמין שגם הרחוק ביותר יכול לשוב ולהיכלל בריח ניחוח, וגם ממנו יעלו

סוד שני התמידין!

וזה אשר תעשה על המזבח ככשים בני שנה
שנים ליום תמיד

בליקוטי הלכות מבאר מוהרנ"ת סוד הקרבנות, ושני התמידים שמקריבים בכל יום - בביאור נפלא ע"פ המעשה מן המלך והשפחה שנתחלפו, המובא בסיפורי מעשיות.

ותמצית דבריו הוא, שהעוונות של האדם הוא מה שנמשך אחר הבהמיות, ולכן בבואו לכפר על עוונותיו צריך להביא קרבן מ'בהמה', שע"י הקרבתה מכניע ממנו את הבהמיות. וסוד שני התמידין הוא כנגד שני הבהמות שרדף אחריהם הן מלך, שצריך לתקנם.

ואלו הם דבריו:

"כל הקרבנות בשביל לברר רוח האדם מרוח הבהמה, בבחינת מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ'. וזה סוד מה שכתוב במעשה ה'נ"ל שכן המלך שנחלף היה ענושו ותיקונו על ידי שהלך אחרי הבהמות שנתן לו האדם הסוחר להנהיג ולרעות, שנתעו אצלו שני בהמות והלך לבקשם עד שרדף אחריהם לתוך עומק עובי היער וכו', עד שהוכרח ללון שם וכו', עד שבא אליו אדם אחד ואמר לו 'חל לך לרדוף אחרי העוונות, כי אלו אינם בהמות כלל רק שהעוונות שלך מוליכין אותך כן', עיין שם.

וזה סוד כל הקרבנות. **כי כל עוונות של אדם הם בחינת בהמות, בחינת רוח הבהמיות שממש כל התאוות שהם תאוות הבהמיות, כמו שכתוב בסוטה' היא עשתה מעשה בהמה' וכו'.** ובשביל זה צריך להביא קרבן בהמה לכפר, כי על ידי החטא שהיה כרוך אחר מעשה בהמה אחר רוח הבהמיות, תאוות הבהמיות, על ידי זה נתערב רוח האדם ברוח הבהמה, שזה עיקר בחינת עירוב טוב ברע, שהוא בחינת פגם חטא עץ הדעת טוב ורע שכולל כל החטאים שבעולם. ועל כן צריך להביא בהמה לקרבן, **ועל ידי הקרבן מבררין רוח האדם מרוח הבהמה, שזהו סוד כל הקרבנות כולם כידוע.**

ועל כן אמר לבן המלך שנחלף ה'נ"ל שמה שרדף אחר הבהמות, זהו העוונות שלו כנ"ל, כי העוונות שלו נתלבשו בבהמות וציערו אותו כל כך, כי העוונות הם בחינת רוח הבהמה כנ"ל, כי באמת חילוף בן המלך לבן העבד, זהו בעצמו בחינת תערובת רוח האדם ברוח הבהמה, כי רוח הבהמה זהו בחינת תאוות הגוף, שהוא בחינת עבד כנ"ל, שהוא בחינת בהמה, כמו שאמרו רבותינו שזונום לברכה שעבדים נמשלו לבהמה, כמו שדרשו על פסוק 'שבו לכם פה עם החמור', עם הדומה לחמור'. כי על ידי העוונות גורמין ח"ו שנתערב ונחלף רוח האדם ברוח הבהמה, בחינת בן המלך בבחינת בן העבד, שזהו בחינת היכלי התמורות שמתגברין ח"ו על ידי עוונות האדם כידוע. **ועל כן היה עונש בן המלך שנחלף שהלך אחר תאוותיו, על כן היה עונשו לבקש ולרדוף את הבהמות וכו"ל.**

וזה סוד כל הקרבנות כולם, שהם בשביל לברר מהחילוף של היכלי התמורות ה'נ"ל לברר רוח האדם מרוח הבהמה, שהוא בחינת בירור בן המלך מן העבד כנ"ל. ואולי זהו **בחינת שני ככשים שמקריבין בכל יום לתמידין, שהם כנגד שני הבהמות של בן המלך ה'נ"ל שהלכו מאצלו, שהוכרח לרדוף אחריהם,** כמו שכתוב שם בהמעשה ה'נ"ל. וכנגד אלו ה'ב' בהמות צריכין להביא בכל יום שני בהמות לתמידין, כדי לברר ולתקן זאת" (ליקוטי הלכות. ברכת השחר

ג, זכ).

מילי דשטותא (ב)

אמור מעתה:

ה'מילי דשטותא' עצמם שייכים לקליפות ולסטרא אחרא, שכל עניינם שחוק והבל. וכל הזדקקונו אליהם, הוא רק כדי להעלות את השמחה מגלותה, ולבוא לשמחה אמיתית; לשמוח בכך "שזכינו להאמין בה" ובמשה עבדו ובתורתו הקדושה".

כך פעצה זו אינה מיועדת אלא למי "שרוצה לבוא לשמחה, לשמוח בקדושת יהדותו במה שזכה להיות מזרע ישראל ולא עשני גוי" (כלשון מוהרנ"ת לעיל), אשר זה - ורק זה - היא השמחה האמיתית. אלא שכדי לבוא לשמחה זו, מוכרח הוא לרדת למקום השטות "כי לשם נפלה השמחה מחמת גלות השכינה".

אך מי שאין מטרותו להגיע אל השמחה האמיתית, ונשאר עם ה'מילי דשטותא' מבלי להתקדם הלאה - נשאר במקום הקליפות, מקום היגון והאנחה.

שכן, השמחה הנגרמת לאדם ע"י עצם ה'מילי דשטותא', אינה שמחה כלל, ואחריתה תוגה. 'ועליהם נאמר 'ולשמחה מה זה עשה', כמו שכתוב 'לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זה עשה', 'לשחוק אמרתי מהולל', לשון מעורבב, היינו שכל השמחה שאינה לשמים היא נמשכת רק מתערובות ניצוצי השמחה שנפלה על ידי גלות השכינה ונתערבה ביניהם ... ולשמחה כזאת מה זה עשה, כי אחריתה יגון ואנחה, כמו שכתוב ואחרית שמחה תוגה" (שם).

במקום אחר, מבאר זאת מוהרנ"ת בדרך דומה:

ה'מילי דשטותא' אינם משמשים אלא כ'הטעיה' - להטעות את היצר הרע, לבל ישים לב שמתכוונים לברוח ממנו אל השמחה דקדושה.

וכך הוא כותב: "ויברח יעקב וכו' ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי, שהם המחשבות רעות, 'על בלי הגיד לו כי בורח הוא' ... מרמז שלפעמים מתגברים ההרהורים והמחשבות כל כך, עד שקשה לברוח מהם לתוך תורה ותפילה ודברים שבקדושה בשום אופן, וההכרח לעסוק במילי דשטותא בענייני צחוק וכיוצא, כדי לפקח דעתו לפי שעה, עד יעבור זעם השטף של המחשבות, כי אין היצר הרע מצוי אלא לשעתו. ואזי אין הסטרא אחרא מבינה כלל שהוא בורח מהם, מאחר שעוסק במילי דשטותא" (ליקוטי הלכות, תפילין ו, לה).

כשהיצר הרע רואה את האדם מתעסק במילי דשטותא, הוא מניח לו בחפץ לב להמשיך בשטויותיו; אין לו שום בעיה עם היודי שמשתטה אדרבא, הוא מרוצה מכך. אך זאת אינו יודע; שהיהודי המשתטה שלפניו, אינו אלא איש כשר שמשטעה אותו ומסית את דעתו, למען יוכל לברוח אל השמחה האמיתית. לשמוח בה' ובתורתו.

וזו הייתה כוונתו של רבינו בעצה זו - להטעות את הבעל דבר ...

"כי רבינו צפה והביט איך בעתים הללו יתגבר הבעל דבר על השמחה מאד, ויתגבר בעצבות ודאגות כי זה סטרא דיליה, על כן אמר לשמוח אפילו במילי דשטותא, כי משמחה זו עדיין אינו יודע הבעל דבר!" (נתיב צדיק, מכתב עו).

בשבוע הבעל"ט נתקדם בס"ד לבאר יותר את הצורה הנכונה של 'מילי דשטותא'.

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

תיקון המחשבה - מחיית עמלק

השירים ג, ב) אבקשה את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו, כי אף אם הוא נצרך לבקש את פרנסתו הנה מצודה פרוסה על כל החיים. הכרח לחם והפרנסה היא מצודה על כל החיים בהתערבו עם הרשעים חלילה ופוגם את נפשו במחשבה. וצריך שמירה מעולה מאד. אך עם הספר יהיה ניקל לשמירת המחשבה ללחום מלחמת עמלק ולקרב את הגאולה במהרה בימינו אמן. (ספר תפירת שלמה רמזי פורים)

נחלי בינה - ענף יא רמזי המגילה אות עז טו-28

בשבוע שעבר השבנו לשאלת השואל 'מה המקור לעצת המילי דשטותא', והראינו את מקורו בקודש אצל דוד מלכא משיחא, בדחנא דמלכא. ועתה נבאר אי"ה סודה ומהותה של עצה זו, ומתוך כך נוכל גם להבין את מטרתה וצורתה הנכונה.

וזה החלי בס"ד:

הנה, עומק הסוד מדוע מוכרחים להשתמש ב'מילי דשטותא' כדי לבוא לשמחה, הוא מפני שהשמחה האמיתית והקדושה - הלא היא השכינה הקדושה, שהיא 'שמחתן של ישראל' - נפלה בגלות תחת ידי הקליפות. וכדי לחלצה משם, אנו מוכרחים לירד למקום הקליפות, מקום השטות, ולהעלותה משם.

וכדברי מוהרנ"ת:

"עיקר גלות ישראל שהוא גלות השכינה, עיקר הגלות הוא מה שהעצבות, שהם הסטרא אחרא והקליפות, מתגברין על ישראל ואינם מניחים אותם לשמוח בה' ובתורתו הקדושה. כמבואר בהתורה 'אמצעותא דעלמא', שזהו עיקר גלות השכינה שהיא שמחתן של ישראל, שעיקר גלותה כשהעצבות מתגבר עליה, דהיינו על ישראל חס ושלום, עיין שם. נמצא שעיקר גלות השכינה וכנסת ישראל היא, מה שהשמחה היא בגלות.

ועל כן עכשיו בגלות, **שעיקר הגלות הוא שהשמחה נפלה למטה בגלות, ומשם נמשך כל השמחה של העובדי כוכבים והרשעים ההולכים בשרירות לבם, אשר באמת הם רחוקים משמחה אמיתית, כמו שכתוב 'לד כסיל לתוגה לו', כי כל ימיו כעס ומכאובות וכו', כי הסטרא אחרא נקראת 'גון ואנחה' כידוע, אך כל השמחה שיש אצלם נמשך רק מבחינת גלות השכינה שהיא שמחתן של ישראל שהוא עכשיו בגלות, ומשם נמשך ניצוצי השמחה שנפל אצלם בגלות, ומשם כל שמחתם לפי שעה.**

... ועל כן מחמת שעכשיו השמחה בגלות, היא מלובשת במילין דעלמא, שהם מילין דשטותא. על כן, מי שרוצה לבוא לשמחה, לשמוח בקדושת יהדותו במה שזכה להיות מזרע ישראל ולא עשני גוי, אי אפשר לבוא לשמחה כי אם על ידי מילי דשטותא דייקא, כי לשם נפלה השמחה מחמת גלות השכינה שהוא שמחתן של ישראל כנ"ל" (ליקוטי הלכות, נפילת אפים ד, ה).

ולסיכום:

השכינה / השמחה גלתה למקום הקליפות וה'שטות', ועל ידי שאנו עושים 'מילי דשטותא' אנו יורדים למקום גלות השכינה, ומעלים אותה משם, ומחזירים אותה למקומה ושורשה!

וממילא גם, דבר זה יש בו תיקון גדול. וכדברי מוהרנ"ת:

"ועל כן איש הישראלי כשמשמח את עצמו על ידי מילי דשטותא, אזי נעשה מזה תיקון גדול, בחינת עליית ניצוצי השכינה מגלותה! כי מעלה ניצוצי השמחה מן הגלות, מאחר שהוא בא לשמחה על ידי מילי דשטותא אלו.

כי תיכף כשאיש ישראל הוא בשמחה, תיכף חזרה ועלתה השמחה למקומה ושורשה שהיא אצל ישראל ששם שורש השמחה האמתית. כי ישראל יש להם לשמוח כל ימיהם בכל מיני שמחה בלי קץ וסוף, מאחר שזכינו להאמין בה' ובמשה עבדו ובתורתו הקדושה וכו'. כי מקור נשמת ישראל הוא בבחינת שמחה, שהיא השכינה שהיא שמחתן של ישראל ששם שורש נשמתנו, כמו שכתוב 'העמוסים מני בטן הנשואים מני רחם', שישאל הם חלק מהשכינה שהיא השמחה" (שם)

המלחמה שכל אחד יכול ללחום עם עמלק ע"י לימוד התורה

ענין מחיית עמלק בזכור אשר עשה, כי יקשה מה נעשה אנחנו בגלות המר הזה איך נלחם בו להמלט על נפשנו, לכן כתיב (אסתר ט, כה) **עם הספר ישוב מחשבתו הרעה ללמוד בכל עת בספר במחשבתו לתקן מחשבתו הרעה כי כל איש ישראל גם ביושבו בבהמ"ד אחורי התנור יוכל ללחום בעמלק עם הספר לקרב הגאולה ואינו צריך להלחם בחרב וחנית. אבל אם יסובב בעיר בשווקים ורחובות הנה כתיב (שיר**

להתפלל בנסיעה

תפילת העמידה

תפילת שמונה עשרה נקרא בפי כל 'תפילת העמידה', וכינוי זה כבר נזכר במשניות ברכות (פ"ה מ"א) 'אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש'. וכך פירשו חז"ל בגמרא ברכות (נ"ב ב:) את הפסוק 'אל המקום אשר עמד שם' אין עמידה אלא תפלה שנאמר 'ועומד פנחס ויפלל', ואברהם אבינו תיקן אז תפילת שחרית.

ב' פירושים ב'עמידה'

מילת 'עמידה' יש לו ב' פירושים; הפירוש הפשוט היא עמידה על הרגליים, שבתפילת שמונה עשרה עומדים על הרגליים ולא יושבים (כפי שקורים תקיעות דמיושב ותקיעות דמעומד).

פירוש נוסף יש ב'עמידה' מלשון עצירה ועכבה, שעוצרים את הכל ומתפנים מכל דבר שמפריע בשביל להתפלל, וכך נדרש בגמרא מגילה (כ"א) 'כתוב אחד אומר 'ואשב בהר' וכתוב אחד אומר 'ואנכי עמדתי בהר'... אמר רבי יוחנן אין ישיבה אלא לשון עכבה שנאמר 'תשבו בקדש ימים רבים'. כלומר; גם הפסוק 'ואשב בהר' וגם הפסוק 'ואנכי עמדתי בהר', שניהם היא מלשון עכבה ולא מלשון עמידה או ישיבה. וכן פירש רש"י ב'בישיבה' (ג' י"ג) על הפסוק 'צב לריב ה' ועומד לדין עמים' - 'עמידה זו לשון עכבה'.

שני הפירושים אלו נכונים לגבי 'תפילת העמידה' כדלהלן;

תפילה בעמידה ולא בישיבה

צורת התפלה צריך להיות בעמידה על הרגליים ולא בישיבה. והטעם לזה כתוב בשולחן ערוך (סימן צ"ח) שהתפלה היא במקום קרוב ולכן צריך שיהיה זוגמת הקרבן שהכהן צריך להקריב במעומד כמו שנאמר 'לעמוד ולשרת'. טעם נוסף מובא בפוסקים (סימן צ"ד ס"ב) לפי שהתפלה צריך להיות כעומד לפני רבו באימה וביראה ובפחד, ואינו מדרך היראה לישיב כשמדבר עם רבו. ומטעם זה פסק המחבר בשולחן ערוך (סימן צ"ד ס"ח) שיש לזוהר שלא לסמוך עצמו על שום דבר בשעת התפילה.

תפילה בעצירה ולא תוך כדי הילוך

כמו כן צריכים לעצור את השיגרה קודם שמתפללים כדי לכוין כראוי, וזהו כוונת התנא במשנה 'אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש', שאדם צריך לעצור את עצמו קודם התפלה ולהתכונן כדי שיוכל לכוין כראוי, וכן נפסק בשולחן ערוך (סימן צ"ג ס"א) 'שהיה שעה אחת קודם שיקום להתפלל'. וכתב המשנה ברורה (סק"א) דהמון העם אין צריכים לשהות שעה שלימה קודם התפלה אבל הם צריכים על כל פנים שעה מועטת כדי הילוך שמונה טפחים. ומטעם זה צריכים לעמוד על מקום אחד כל תפילת שמונה עשרה, ואסור להתפלל תוך כדי הילוך ותוך כדי נסיעה, שההליכה והנסיעה הוא היפך עצירה מהשיגרה.

יש להסתפק מה הדין במי שמכוין יותר טוב בישיבה

יש לדון במי שנקלע למצב שצריך להתפלל שמונה עשרה תוך כדי נסיעה, ברכבת, באוטובוס, או במטוס, ואם עומד על רגליו במשך השמונה עשרה לא יוכל לכוין כל כך

בגלל שהרכב מתנועע כל הזמן ומבלבלו, האם עדיף בכל זאת לעמוד בתפילת שמונה עשרה אף שמתפלל פחות בכוונה, או שעדיף להתפלל תוך כדי ישיבה כדי שיוכל לכוין יותר?

וכן מי שתש כוחו ואין לו כח לעמוד, האם עדיף שיתפלל במהרה ובמרוצה בעמידה, או שעדיף להתפלל לאט בכוונה בישיבה?

ההיתר להתפלל בהליכה ובישיבה משום טירדת כוונה

והנה נתבונן בפסק השולחן ערוך (סימן צ"ד ס"ד) 'היה רוכב על החמור אין צריך לירד ולהתפלל אלא מתפלל דרך הילוכו. וכן אם היה בספינה או על גבי קרון אם יוכל לעמוד עומד ואם לאו יושב במקומו ומתפלל. או אם היה הולך ברגליו מתפלל דרך הילוכו, כי אם יעמוד ויתפלל יקשה בעיניו איחור דרכו ויטרד לבו ולא יוכל לכוין, והכל לפי הדרך ולפי המקום ולפי יראתו ויישוב דעתו. ויש מחמירין לעמוד בברכת אבות'. ע"כ.

וכן נפסק בשולחן ערוך (ד"ו) 'מי שהיו לו אנסים ומאן ומאן, ומתירא שמה יפסיקוהו תפילתו או יפסידו מחוץ, ישב במקומו ויתפלל, לפי שאין דעתו מיושבת עליו'. ע"כ.

ניתן לכאורה ללמוד מדברים אלו שבמקרה שעל ידי העמידה יבצר ממנו לכוין כראוי, עדיף לוותר על העמידה ונכון להתפלל תוך כדי הילוך ובצורת ישיבה בשביל לכוין כראוי. ואף שלכתחילה צריך כל אדם לבטל את דאגותיו והפרעותיו קודם שמתחיל להתפלל, אבל מי שכבר נקלע למצב שאינו מצליח לכוין התירו לו להתפלל אפילו תוך כדי הילוך ואפילו רק בשביל הפסד מן המק.

ומטעם זה כתב הערוך השולחן (שם ס"ו) 'הנוסע במסילת הברזל ויושבים אצלו אנשים שאינם מהוגנים וחושש שיטלו תפציו מותר לו להתפלל מיושב, שבכך יוכל לכוין כראוי בדעה מיושבת.

האם יוצאים חובת תפלה בישיבה

אמנם מצד שני לכאורה אין הדבר פשוט כל כך, שהמחבר פסק בשולחן ערוך (שם ס"ט) 'מי שהוכרח להתפלל מיושב, כשיוכל צריך לחזור ולהתפלל מעומד'. ונמצא שלשיטתו אין יוצאים באמת חובת תפילה על ידי תפילת מיושב וצריכים לחזור ולהתפלל, ורק כשאין ברירה עדיף להתפלל מיושב מולא כלום. וכך הסביר הפרי מגדים (א"א ס"י צ"ד) את דברי השולחן ערוך דתפילה בעמידה על הרגליים מעכבת, דכמו שקרבן שנקרב בישיבה פסול, כך מי שמתפלל במיושב אינו יוצא חובת תפלה.

ואם כן לפי זה מי שיוכל לכוין קצת כשמתפלל במעומד, עדיף שיתפלל מעומד ולצאת ידי חובת תפילה כראוי, מאשר להתפלל בישיבה ולא לצאת ידי חובת תפלה אף שמכוין יותר. ולפי זה אין היתר להתפלל בישיבה רק במקרה שכאשר יעמוד לא יוכל ממש לכוין.

ולפי זה מי שמתפלל ברכבת או באוטובוס צריך להקפיד להתפלל במעומד אף שתנודות הרכב מבלבלות אותו. וכן מי שתש כוחו עדיף להתפלל במרוצה בעמידה מאשר להתפלל בישיבה.

אכן המעיין במקור הדברים יראה שאין זה נכון,

פורים קטן שחל בשבת

בירושלמי (פ"א ה"ד) על הפסוק 'לעשות אותם ימי משתה ושמחה' שצריכים לעשות ימי משתה ושמחה מיוחדים לכבוד הנס, ואי אפשר לקיימו ביום ששמחתו קבוע ועומד מן השמים. אבל פורים קטן שאין פסוק 'לעשות אותם' אפשר לקיים את השמחה גם בשבת כמו שמקיימים שמחת יום טוב ביום טוב שחל בשבת.

מאידך יש לומר, שבירושלמי הנזכר מבואר שגם ראש חודש שחל בשבת יש לעשות את הסעודה ביום ראשון, ולא בשבת. כדי שיהא ניכר שהוא לכבוד ראש חודש, ובמגן

אברהם (ס"י ת"ט סק"א) כתב שמטעם זה יש להמשיך סעודה שלישית עד הלילה לצאת מצות סעודת ראש חודש. ואם כן לפי זה גם סעודת פורים קטן יש לדחות ביום ראשון, ואפשר דלענין סעודת פורים קטן לא מהני להמשיך סעודה שלישית עד הלילה, דקיימא לן סעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו.

ואכן בשנת תשכ"ז כתב הגאון רבי שריה דבילצקי ז"ל שאם חל ט"ו בשבת יש להרבות קצת בסעודה ביום ראשון דוקא. אמנם אחר כך פירסם בירחון יתד המאיר (146 ס"י ק"א אות ה) שחוזר בו ממה שכתב, ולמעשה אפשר לצאת בזה שמרבים איזה מאכל בשבת לכבוד פורים קטן, דכיון שעיקר דין פורים המשולש שנוי במחלוקת, וסעודת פורים קטן אינו חיוב מעיקר הדין אין להחמיר יותר. וכן כתב הגר"י ליברמן ז"ל בספרו משנת יוסף (ח"א ס"י קכ"ד) שגם לענין סעודת ראש חודש פסק המשנה ברורה (ס"י ת"ט סק"ב) שיוצאים בזה שמרבים מאכל יותר בסעודת שבת.

הרמ"א (סימן תרצ"א ס"א) מביא שיטות הראשונים הסוברים שמצוה להרבות בסעודה בפורים קטן, אך למעשה הכריע הרמ"א שאין נוהגים להרבות ממש בסעודה, אלא מרבים קצת לצאת ידי המחמירים, ומסיים: 'טוב לב משתה תמיד'.

וכתב המשנה ברורה (סק"ד) שאין מרבים בסעודה רק ביום י"ד, וגם כרכים המוקפים חומה אין מרבים בסעודה רק ביום י"ד. ולדבריו בני ירושלים יש להם להרבות השנה בסעודה קצת רק ביום שיש לי לכבוד פורים קטן, ולא בשבת.

והנה מקור דברי המשנה ברורה הוא מהפרי מגדים (א"א סק"א) שפירש כן דברי הסמ"ק. אבל המנחת יצחק (ח"י ס"ח נ"ח) הוכיח מלשון הסמ"ק שלא התכוין לזה, וכתב שבאמת דעת הסמ"ק שהמוקפים חומה יש להם להרבות בסעודה בט"ו. וכך כתב הגר"י פישר ז"ל (אבן ישראל ח"ט על המשני'ב) דבני ירושלים יש להם לנהוג פורים קטן בט"ו, וכן מובא בשם הגרש"א ז"ל (הלי"ש פי"ט הל' 28) שכן נהגו. ובאליה רבה (שם ס"ק כ"ב) כתב עוד, שמה שהרמ"א מסיים 'וטוב לב משתה תמיד' רוצה לומר שגם בני הפרזים יש להם להרבות בשני הימים י"ד וט"ו.

ולפי זה יש להסתפק כשחל פורים קטן בשבת האם יוצאים בזה שמרבים קצת בשבת, או שצריכים להרבות קצת ביום ראשון כמו בפורים גדול שחל בשבת, שדוחים את המשנה ושמחה ליום ראשון.

וטעם הספק הוא, שמצד אחד יש לומר דבפורים גדול יש דרשא מיוחדת

דבבית יוסף (שם) ביאר את דבריו שבשולחן ערוך, כי מי שהתפלל מיושב בקרון או בעגלה תוך כדי הנסיעה צריך לחזור ולהתפלל כשמגיע למקומו, משום שתוך כדי הנסיעה אי אפשר לכוין כראוי (ונקט מיושב עפ"י הגמ' בברכות ל. בעובדא דרב אשי). אבל מי שמתפלל בביתו בישיבה יוצא חובת תפילה ואינו צריך לחזור ולהתפלל. וכך הבין הט"ז (שם סק"ה) את דברי השולחן ערוך (ומשמע שבפ"מ"א שם שחזר בו).

האם יוצאים חובת תפלה תוך כדי נסיעה

לפי הדברים יוצא שמי שמתפלל שמונה עשרה תוך כדי נסיעה או תוך כדי הליכה אינו יוצא חובת תפלה לשיטת השולחן ערוך, וזה לא משנה אם הוא מתפלל בעמידה או בישיבה, שאפילו אם הוא מתפלל בעמידה ברכב צריך לחזור ולהתפלל כשמגיע למקומו. ואילו מי שמתפלל בביתו בישיבה יוצא חובת תפילה בדיעבד.

והנה אף שכך הוא שיטת השולחן ערוך, למעשה מי שבדיעבד התפלל תוך כדי נסיעה פסק המשנה ברורה (סק"ב כ"ז) שנוהגים כשיטת הפוסקים שאין צריך לחזור ולהתפלל.

לכן מי שעומד להמריא במטוס ויש לו קצת זמן להתפלל קודם העלייה למטוס, עליו להתפלל קודם העלייה למטוס, אף שיוכל להתפלל על המטוס במעומד, שלפי שיטת השולחן ערוך

תפלה תוך כדי נסיעה אינו פוטר את עצם חובת התפלה. אמנם באופן שאין מקום שקט באולם ההמתנה שאפשר להתפלל שם בלי בלבול, עדיף להתפלל על המטוס במיושב (ע"י משני'ב סק"ל).

מה נקרא חסרון כוונה

כפי שהתבאר מי שתש כוחו ואינו יכול לכוין כראוי בעמידה, עדיף להתפלל בישיבה יושב הדעת מאשר להתפלל בלי כוונה. וכן מי שמתפלל ברכבת או באוטובוס ותנודות הרכב מבלבלות אותו עדיף להתפלל במיושב. וכן מובא בשם החזון איש שהורה לתלמיד חכם אחד ששבר את רגלו שעדיף לו להתפלל שמונה עשרה במתניות מיושב מלהתפלל במהירות מעומד.

ופשוט שאין להקל להתפלל בישיבה רק באופנים שמפורש בשולחן ערוך שיש היתר לזה, כאשר מפורש בשולחן ערוך שעמידה בעגלה או בספינה [והוא הדין נסיעה ברכב] מטריד הכוונה ומותר לישב מחמת זה (שם ס"ד), וכן זקן שתש כוחו ואינו יכול לעמוד מותר לו לישב כדי שיוכל לכוין (שם ס"ו).

אבל אדם בריא אף שמרגיש שאם יתפלל בישיבה יהיה לו ישוב הדעת ויוכל לכוין יותר אסור, וכמבואר כמה פעמים בהלכות תפלה (ע"י פ"ח ס"ב י"ג) שאין אנו נזהרים במצוינו לכונן כל כך בתפלה ולכן אין לנו לעשות מעשה להקל מחמת דרגת הכוונה כנגד עיקרי הלכות תפלה.

קדושים תהיו!

היה זה בעיצומה של מלאכת בניית בית המדרש הגדול חסדי ברסלב במאה שערים, כשמאחד החלונות נכנס ריח רע של בוב, היות שבימים ההם הצינורות עדיין לא היו בנויים כהוגן, וכתוצאה מכך בקע ריח נורא אשר גרם להשביית לפרק זמן את קול התורה והתפילה מבית המדרש, כפי הנפסק להלכה שאסור לומר שום דבר שבקדושה כאשר מרגישים את הריח הרע, וממילא נעשתה שיחת הבריות אודות הריח הרע של הבוב. זה מציעה כזה סבור אחרת, הצד השווה שכולם עסוקים כדת מה לעשות בריח הרע.

לפתע נשמע קולו של **רבי יונה לבל**, שכתמיד היה תכליתי וקולע אל השערה. ויאמר רבי יונה: "העיקר שהמוח לא יהיה בית הכסא, שהמוח לא יהיה מטונף, זהו העיקר..."

כי כאשר אדם חושב מחשבות רעות הרי הוא ממש במקום הטינופת, כי גופא בתר רישא גרידא, ובמקום שמחשבתו של אדם שם הוא. נמצא שאם הוא חושב במחשבות טובות כולו דבוק בשכינה הקדושה, ואם חלילה מהרהר במחשבות רעות מתדבק בהיכלות הטומאה ובסטרא אחרא בעצמה, רחמנא ליצלן.

וכבר כתב רבינו בליקוטי מוהר"ן תורה ס"א שכאשר מתלכלך האדם "נעשה לבו מטונף כמו בית הכסא" רח"ל, עיי"ש.

ולא עוד אלא שגורם טומאה בכל העולמות שלמעלה, וכך כתוב במפורש בשם הבעש"ט הק': לפי מחשבתו של אדם כך יש עולמות למעלה ממנו העומדים עליו, אם מחשבתו בקדושה ורוחני כך הם העולמות שלמעלה ממנו, ואם מחשבתו בטומאה כך הם העולמות!

(בן פורת יוסף פרשת רי"א)

הבעש"ט מסביר לפי זה שני סיפורי חז"ל:

האחד, שכתוב על **אלישע הנביא** שביקר בבית האשה השונמית, והאשה אמרה לבעלה "נהנה נא ידעתי כי איש א-להים קדוש הוא" (מלכים ב' ד טו). והקשו בגמ' (ברכות י): מנא ידעה? ותירצו: שלא ראתה זבוב עובר על שלחנא! והסביר הבעש"ט סוד הענין שאלישע היה דבוק תמיד במחשבות קדושות וממילא לא יכל שום רע לגשת אליו.

ועוד אמר הבעש"ט שזהו מה שאמרו עליו על **יונתן בן עוזיאל**, בשעה שיושב ועוסק בתורה - כל עוף שפורח עליו מיד נשרף (סוכה ב' ח). שבשעה שיונתן עוזיאל הרהר ועסק בתורה שרתה עליו השכינה ושרפה את כל המקטרגים וכוחות הטומאה שניסו להפריעו.

ומה נענה אנו בדור אחרון זה שהטומאה התגברה עד להחריד, והתווספה בשנים האחרונות קליפה כוז שנקשלים בה אנשים נשים וטף. סח לי מאן דהו שהתארחו בביתו **משפחה יהודית מאמריקה**, והיו מצפים וממתנינים עד כלות השבת, מתי יתראו שלשה כוכבים ויוכלו להפעיל את האייפון...

ועוד סיפר לי אדם על מכרו, שבלייל הסדר ישב וצפה באייפון. הוא הצטדק שהפעיל את האייפון מלפני החג, כי בחג אסור להפעילו... תארו לעצמכם איזה מחשבות יש לו בתפילה, איזה מחשבות יש לו בתורה - - -

א שרעק אין דער וועלט. א שרעק אין דער וועלט.

הרגילנו רבינו לבכות בחצות על חורבן בית המקדש. זהו חורבן בית המקדש ממש. פגם המחשבה פגם הראיה. געוואלד, אידישע נשמות, הקב"ה מנהל עולמו לפי דיבורם ומחשבתם של בני ישראל!

אנו צריכים כיום לעמוד על המשמר עשרים וארבע שעות, ולהסיח דעת מכל מחשבה רעה. דבר זה היינו צריכים לשנן לילדים בני עשר, הם עלולים לקבל הרהורים ולהמשיכם הלאה, מבלי לדעת את חומר הענין.

סח לי אברך: שאלתי פעם איזה **אדם מחול** אם הוא הזהיר פעם את בנו הבחור על חובת שמירת העיניים, והשיבני בלאו...

געוואלד, שכנתא בגלותא!

חז"ל (ויק"ר פכ"ו) מספרים, שבימי **דוד מלך ישראל** היו לדים שנולדו בקדושה ולא טעמו טעם חטא ועלום, והיו דורשים מ"ט פנים בתורה, ועליהם התפלל דוד 'אתה ה' תשמרם', אידישע קינדער!

אנו צריכים לרצות בטובתו של מקום, ליהנות ממי ששומר עיניו, ולכאוב מאלו שאינם שומרים עיניהם ולהתפלל בעדם.

מדובר ביהודים שיש להם אלוקים, יש להם תר"ג מצוות דאורייתא ומצוות דרבנן, והם הולכים לראות מה שאסור, נואף במחשבה רחמנא ליצלן, ובלי גבול - ס' ציט משונה דיג.

מדובר ביהודים **שפוטרו ממשרתם**, לאחר שבמקום להמשיך בעבודה הם שקעו בתהום האינטרנט, הם פשוט לא יכלו לשלוט בעצמם.

רחמנא ליצלן, רחמנא ליצלן - אזא מבול, אזא מבול, אזא מבול.

על כל פנים, אנו צריכים לעסוק בענין זה ולדבר אודותיו ולחשוב מחשבות טובות, לחשוב שיהיה טוב בגשמיות וברוחניות בס"ד. בזמן שאדם שרוי בשמחה הוא יכול יותר להתגבר על המחשבות הזרות, כי הסטרא אחרא מגיעה כשאין לאדם סיפוק, והעצבות נוטלת מאיתו את בחירת המחשבה.

ושמעתי מעשה שהיה לאחרונה **מבחור שהציעו לו שידוך**, והוא לא רצה שיהיה לה אייפון והיא לא רצתה שהוא יהיה לו אייפון... ונפגשו והבינו שלשניהם יש אייפון, וכשנדברו ביניהם שאל אותה על הסיבה שהביאתה לידי האיפון, והשיבה שהיא יתומה ועברו עליה הרבה צרות ונעשה לה כהיתר [וכבר הזכרנו שכשאיין סיפוק - יש יצר הרע], ובסופו של דבר החליטו החלטה משותפת, ששניהם משליכים מעליהם את האיפונים.

לאחר זאת עלה הבחור על אוטובוס ובאמצע הדרך אירעה תאונה מחרידה, ואלו שישבו בצד הימין של האוטובוס כולם נהרגו רח"ל, ואותו בחור אינו יודע עד עתה מה היתה הסיבה שגרמה לו לעבור קודם לכן מהחלק הימני לחלק השמאלי, שלאחר מעשה נתברר שעקב זאת נשארה נפשו לו לשלל.

וברם כגון דא צריך להודיע אפילו לילדים בני עשר, חז"ל לימדו אותנו שמשלשה עבירות אין אדם ניצל הכל יום, ואחת מהן היא הרהור עבירה (ב"ב קסד), וכל **ספרי הקודש** כותבים בפירוש שהמחשבה הראשונה אינה נחשבת כמחשבה, מחשבת עבירה היא כשממשיך ומחשב (עי' ספר המידות הרהורים אות מז). ועל דרך זו מפרש **רש"י** את הפסוק 'ולא תתורו אחרי לבבכם' - כמו 'התרים את הארץ'. שמעמיקים במחשבה כאדם הבוחן וסוקר את הארץ.

אז מען קוט ארום און ארום - דא איז מען אין דער ערד אריין.

במחשבה שכזו מטמאים את המח ומכניסים זוהמא בקודש הקדשים, עס איז א גרויסער פגם, א געוואלדיגער פגם - - -

חז"ל (אבות פ"ב מ"ב) לימדונו: 'פה תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון', כי האדם צריך לעמוד הכן עשרים וארבע שעות ביממה, לבלתי יכנס דבר שאיננו טהור במחשבתו.

ר' דוד צבי בן מוהרנ"ת (ה)

נמשיך להעתיק ממכתביו הנפלאים שכתב מוהרנ"ת לבנו ר' דוד צבי, ומהם ניקח מלוא חפניים התעוררות והתחזקות לעבודת ה':

הלימודים היומיים

"תראה מעתה על כל פנים להרגיל עצמך ללמוד יותר בכל יום תלמוד ופוסק בכל יום, וחומש עם פירש"י ונביאים וכתובים, וגם ספרי רבינו ז"ל תלמוד בכל יום, למען ייטיב לך לעד ולנצח.

"אל תדאג על פרנסה כל כך"

"תכתוב לי משלום וזגתי תחיל ומבניי שיחי, מכל אחד ואחד וכו'. גם אל תדאג על פרנסה כל כך, כי זה מזיק לה חס ושלום הרבה לבריאת גופה, ותבטח בהשם יתברך שלא יעזוב אותה לעולם. והיה רצוני להאריך יותר, אך אין הזמן מספיק, ודי בזה כעת. דברי אביך המזרוז ומזיכר לטובתך בזה ובבא לנצח, ומצפה ומחכה שתקיים דברי מעתה אז טוב לך לעד. נתן מברסלב" (ס' שצ"א).

"אל תבקש גדולות"

"ב' וישלח תר"ג. שלום וכו' ולבני הרבני הר' דוד צבי שיחי' וכו'. אהובי בני ר' דוד צבי נ"י כתבתי לאחיק ר' איציק שיקנה על חשבונני 'א מיצילי' בשבילך בערך ג' או ד' רובל-כסף דהיינו של מארדיר, וביקשתי ממך שאל תבקש גדולות כי גם זה קשה וכבד עלי מאד כי אני מוציא ממעות אחרים כנ"ל, ומגודל הנחיצה אי אפשר להאריך בזה, ומובטחני שתציית אותי. ותתחיל להתמיד בלימוד ובתפילות ובאמירת תהלים ככוונה, ואז טוב לך בזה ובבא לנצח" (ס' ת"ב, וע' בס' ת"ט ות"י).

"ותסתכל בהם היטב להבין לעובדא"

במכתב אחר, הוא שוב מעורר אותו על קביעות שיעורים בתורה הקדושה, ובפרט בספרי רבינו, ויעיין בהם להוציא מהם לעובדא למעשה, וז"ל:

"ערב ראש חודש מנחם אב, תר"ג. שלום לאהובי בני הרבני מו"ה דוד צבי נ"י... ועתה בני חזק ואמץ מאד להתחיל מעתה לעסוק בכל יום בתורה ותפילה, ותקבע שיעורים בגמרא ופוסקים וחומש עם פירש"י ובמקרא, ובפרט לעסוק בכל יום בספרי רבינו ז"ל, ולפעמים תלמוד עם תבירים, ותסתכל בהם היטב להבין לעובדא. ואם לא תוכל ללמוד עם חברים תלמוד בעצמך.

אל תאבד חיותך בחינם...

ותזהר ותזהר ממעס וקפידות ורוח נכאה מאד מאד, שלא תאבד חיותך בחינם חס ושלום, ותקיים והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך. למען השם יתברך חוסה עליך כי אם לא עכשיו אימתי, כי הלא עליך אין מוטל שום טירדא ושום עסק, כי אם לעסוק בתורה ותפלה ומצוות. וזכור את בוראך בימי בחרותך וכו'. ואין פנאי להאריך יותר. דברי אביך המזרוז לטובתך הנצחיית ומעתיך בעדך נתן מברסלב" (ס' תל"ב).